

DOĞRUDAN ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Doğrudan Öğretim Yöntemi

Doğrudan öğretim, öğretmen rehberliğinde spesifik becerilerin öğretimi üzerine odaklanan (Rosenberg ve ark, 2006),

- öğretimi yapılacak içeriğin ardışık şekilde sıralanması,
- öğrencinin tam katılımı,
- öğretmenin düzeltici dönütler vermesi,
- ipuçlarının düzenlenmesi,
- ipuçlarının uygulanması ve
- geri çekilmesi gibi süreçleri içeren bir öğretim yöntemidir (Güzel, 1998).

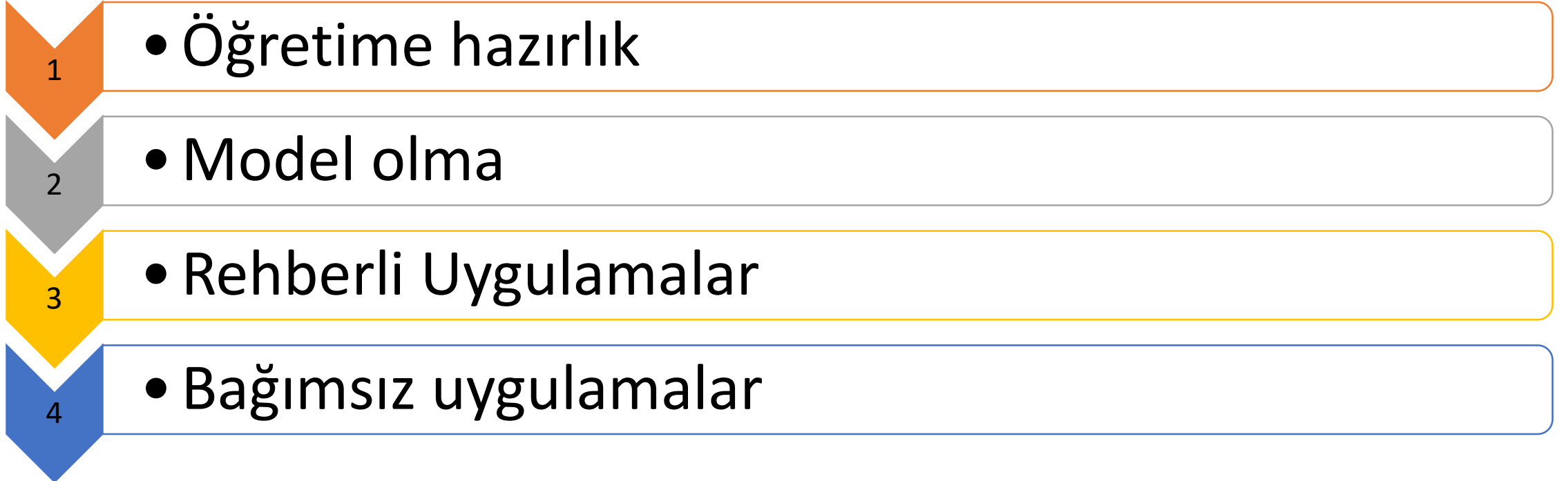
Doğrudan Öğretim Yöntemi

- Doğrudan öğretim, okuma, matematik, hayat bilgisi gibi derslerin iyi düzenlenmiş içeriklerinin öğretiminde etkili olduğu kadar sosyal becerilerin öğretiminde de etkilidir.
- Doğrudan öğretimin amacı, **öğretmen tarafından sistematik destek sağlanarak** öğrencilerin doğru tepkide bulunabilmelerine yardımcı olmaktır.
- Doğrudan öğretimin diğer bir amacı da **öğretimi yapılan içerikte ipuçlarının aşamalı** olarak geri çekilmesiyle öğrenciyi bağımsız kılmaktır.

Doğrudan Öğretim Yöntemi

- Özel gereksinimli öğrencilere çeşitli becerilerin öğretiminde doğrudan öğretim yöntemi kullanılabilir.

Bu yöntem uygulanırken sıralanan basamaklar izlenir.

Öğretme hazırlık

- Öğrencinin dikkati öğretimi yapılan beceriye çekilir ve becerinin öğrenilmesinin neden önemli olduğu açıklanarak gereksinim oluşturulur.
 - Öğrenciye beceri, becerinin uygunluğu, gerekliliği ve önemi hakkında bilgi verilir ve öğrencinin dikkati öğretime çekilir.
 - Gereksinim oluşturabilmek için öğrenciye tamamlanmış bir ürün gösterilebilir ya da becerinin gerçekleştirilmesine ilişkin bir film izletilebilir. Böylece öğrenci, beceriyi gerçekleştirdiğinde ortaya çıkacak sonuçlar hakkında bilgi edinebilir.

Model olma

- Öğrenciye kazandırılacak beceri ile ilgili açıklamalar yapılır ve öğretilmesi hedeflenen beceri, öğretmen tarafından doğru bir şekilde sergilenerek öğrenciye bu becerinin nasıl yapıldığını gözleme ve yapma fırsatı sağlanmış olur.
- Bu aşamada; öğretmen, anne, baba, akranlar, kardeşler gibi öğrencinin yakın çevresinde bulunan ve onun için önemli olan kişiler model olabileceği gibi kukla, çizgi film, televizyon kahramanları da model olabilir.

Rehberli uygulamalar

- Öğrencinin, öğretmen rehberliğinde, ipuçlarının aşamalı olarak geri çekildiği alıştırmalar yapması sağlanarak beceride giderek bağımsızlaşması amaçlanır.

Bağımsız uygulamalar

- Öğrencinin öğrendiği beceriyi bağımsız olarak sergilemesi beklenir. Bu aşamada öğrenme ve uygulama sorumluluğu tamamen öğrenciye geçer.
- Öğrenmenin tam olarak gerçekleştiğine karar vermek için öğrencinin ele alınan konuya ilişkin alıştırmaları hiç yardımsız, kendi başına bağımsız olarak yapması gerekir.

Doğrudan Öğretimin hangi aşamasında öğretmen ipuçlarını aşamalı olarak geri çekerek öğrenciye alıştıırma yapma fırsatı sunar?

Model Olma

Rehberli Uygulamalar

Kalıcılık ve Genelleme

Öğretimi yapılan becerinin kalıcılığı ve genellenmesinin sağlanması için sıralanan noktalara dikkat edilir.

Hedeflenen becerilerin mümkün olduğunca doğal ortama benzer ortamlarda öğretimine, öğretim sırasında çeşitli örneklerle ve tekrarlara yer verilmeli.

Öğrencinin yakın çevresindeki kişilerin öğretime katılımı sağlanmalı

Doğal ortamlarda beceriyi kullandıkları zamanlarda da öğrencinin pekiştirilmesine dikkat edilmeli

Aile ile işbirliği yapılmalı

Ders Planı örneği

Öğrencinin Adı-soyadı:

Uzun Dönemli Amaç:

Öğrenci okunan öyküye ilişkin sorulan sorulara yanıt verir.

Kısa Dönemli Amaç:

- Öykünün dekor bölümüne ilişkin sorulan sorulara yanıt verir.
- Öykünün giriş bölümüne ilişkin sorulan sorulara yanıt verir.
- Öykünün gelişme bölümüne ilişkin sorulan sorulara yanıt verir.
- Öykünün sonuç bölümüne ilişkin sorulan sorulara yanıt verir.

Önkoşul Beceriler:

Görsel ve işitsel uyarılara en az 5 dakika süreyle dikkatini yöneltme
Sözel yönergeleri yerine getirme

Ders Planı Örneği (devam)

Öğrenmeye Hazırlık

Öğretim Yöntem ve Teknikleri:	Doğrudan Öğretim
Araç-gereçler:	Öğretimde kullanılacak öyküler, masa, sandalye, veri kayıt formu, pekiştireçler.
Ortam Düzenlemeleri:	Değerlendirme ve öğretim oturumları öğrencinin eğitim gördüğü sınıfta gerçekleştirilecektir. Öğretmen zaman zaman sınıftaki diğer öğrencileri görevlendirecek, onlar verilen görevi yerine getirirken hedef öğrenci ile çalışmalar yürütecektir.

Ders Planı Örneği (devam)

Öğretim Süreci

Dikkati çekme ve Güdüleme:

“Bugün seninle bir öyküyle ilgili sorulan sorulara cevap vermeyi öğreneceğiz. Böylece öyküleri okumak daha eğlenceli olacak. Hazır mısın?”
Öğrencinin hazır olduğunu jest ya da mimikle ifade etmesi pekiştirilir.

Öğretim Oturumları:

Model olma aşaması: Öykü sınıf içerisinde okunur. Ardından öğretmen öykünün dekor bölümünü sesli olarak okur. Öykünün dekor bölümünü okuduktan sonra öyküdeki olayın ne zaman geçtiğini sesli olarak sorarak ve yanıtlayarak tüm sınıfa model olur. Neden bu zamanda geçtiğini açıklar. Bu süreci olayın nerede geçtiği ve öyküde kim/kimlerin bulunduğuyla ilgili olarak tekrar eder. Ardından öğrenciye öyküdeki olayın ne zaman geçtiğini ve öyküdeki olayın nerede geçtiğini, bu öyküde kim/kimlerin bulunduğu ile ilgili soruları sırasıyla sorar. Öğrencinin doğru tepkilerinin pekiştirir, öğrencinin yanlış tepkide bulunması ya da tepkide bulunmaması durumunda bir önceki basamağı tekrarlar ya da sınıftaki akranlardan tekrarlamasını ister. Bu basamaklar öykünün giriş, gelişme ve sonuç bölümleri için de uygulanır.

Ders Planı Örneği (devam)

Öğretim Süreci

Öğretim Oturumları (devam):

Rehberli uygulamalar aşaması: Öğretmen, öğrenciye öyküyü bir kez daha okur ve öyküdeki olayın ne zaman ve nerede geçtiği, bu öyküde kim/kimlerin bulunduğuyla, ilgili soruları sırasıyla sorar. Öğretmen öğrencinin doğru tepkilerini pekiştirir, öğrencinin yanlış tepkide bulunması ya da tepkide bulunmaması durumunda model olma aşamasındaki sunumunu tekrarlar. Bu basamaklar öykünün giriş, gelişme ve sonuç bölümleri için de uygulanır.

Bağımsız uygulamalar aşaması: Öğretmen öğrenciye, öğretim esnasında kullanılmayan ve öğrencilerin öğrendiği beceriyi bağımsız bir biçimde kullanmasını gerektiren yeni alıştırmalar verir. Bu aşamada öğrenciye verilen öykünün model olunarak sunulan ve rehberli uygulamalarla alıştırmaları yapılan öyküyle aynı zorlukta olmasına dikkat edilir. Öğretmen öğrenciden sınıfta okunan öyküyle ilgili soruları yanıtlamasını ister. Öğretmen gerekli yerlerde düzeltici ve onaylayıcı dönütler verir.

Ders Planı Örneği (devam)

Öğretim Süreci

Değerlendirme Oturumları:

Öğretmen öğrenciye değerlendirme sürecinde kullanılacak öyküyü verir. Öğrenciye “Şimdi bu öyküyü oku ve öyküyle ilgili soruları yanıtla.” yönergesini verir. Öğrencinin doğru tepkide bulunması durumunda veri kayıt formuna (+) işareti koyar. Öğrencinin yanlış tepkide bulunma ya da tepkide bulunmama durumunda veri kayıt formuna (-) işareti koyar ve bir sonraki denemeye geçer. Değerlendirme sona erdiğinde öğrencinin katılımını pekiştirir. Öğretmen elde ettiği verileri hazırladığı veri kayıt formuna işleyerek grafiğe dönüştürür. Öğrenci tüm sorulara doğru yanıt vermezse öğretim sürecini tekrar eder.

Siz de belirlediğiniz bir becerinin öğretimine yönelik ders planı örneğini dikkate alarak planlama yapınız.

Doğrudan Öğretim Sunma
Uygulama Güvenirliği Formları
ile Performansı Değerlendirme

Öğretim Oturumları

(a) Öğretime hazırlık yapma

- Dikkati beceriye çekme
- Gereksinim oluşturma

(b) Model olma

(c) Rehberli uygulamalar

(d) Bağımsız uygulamalar

Öğretim oturumları akışında boş bırakılan yerlere uygun basamağı yazınız.

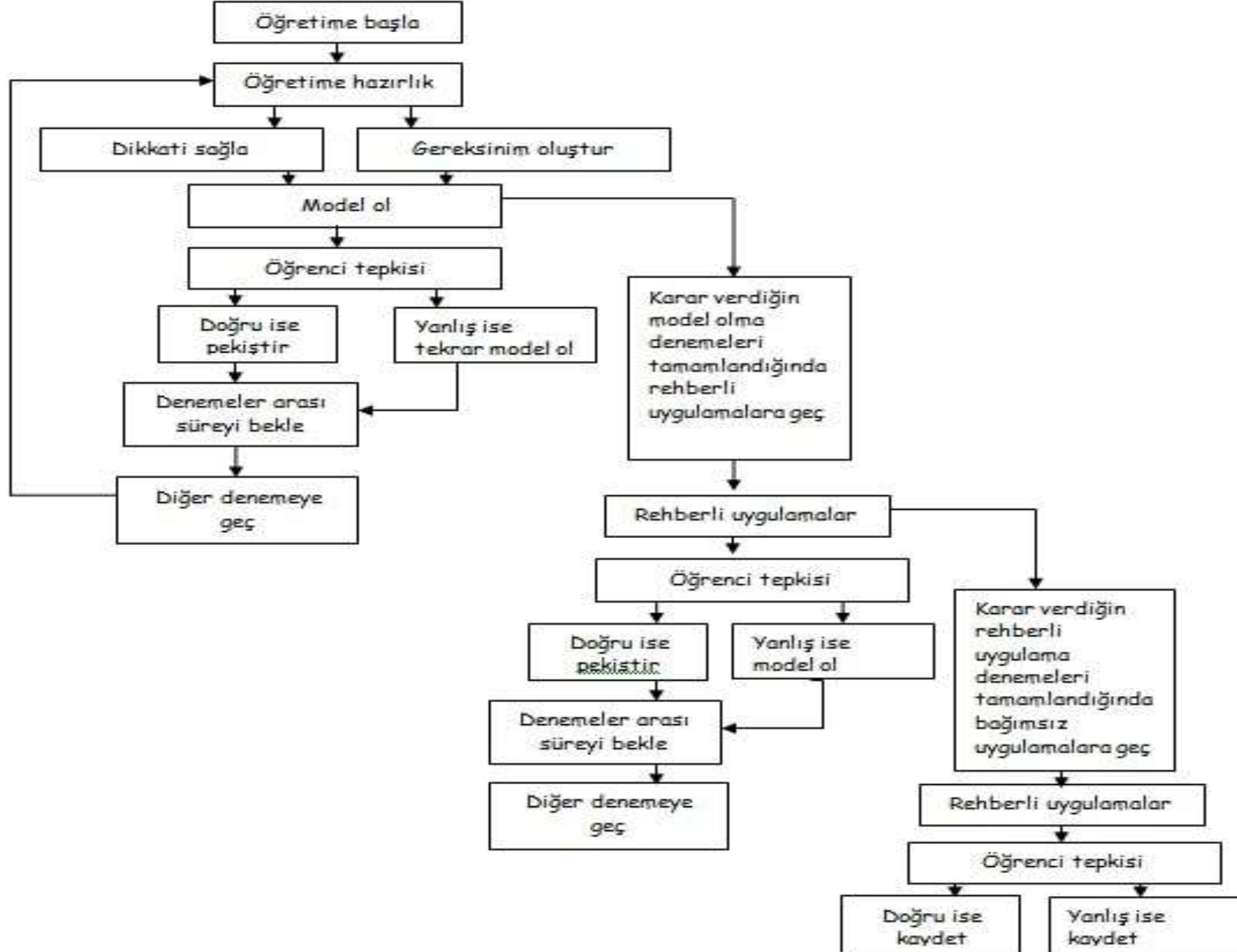
.....

Model Olma

.....

..... Uygulamalar

Doğrudan Öğretim Öğretim Oturumları Akış Şeması

Öğretim Oturumları Uygulama Güvenirliği Formu

	Öğretime hazırlık		Model olma	Rehberli Uygulamalar	Bağımsız Uygulamalar
	Dikkat sağlayıcı ipucunu sunma	Gereksinim oluşturma			
1. oturum					
2. oturum					
3. oturum					
4. oturum					
5. oturum					

- Yukarıda sunulan formda öğretim sırasında doğru sergilediğiniz basamaklar için ilgili sütuna «+», hatalı ya da eksik sergilediğiniz basamaklar için «-» işareti koyunuz.
- Hatalı ya da eksik sergilediğiniz basamaklara ilişkin alıştırmalar yapınız.
- Formda yer alan tüm basamakları doğru ve eksiksiz sergileyinceye değin alıştırmalara devam ediniz.

KAYNAKÇA

- Akçin, N. (2020). Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için genel eğitim sınıflarında uygulanacak etkili öğretimsel stratejiler ve öğretimsel düzenlemeler. A. Ataman ve E. R. Özmen (Eds.), *Öğrenme güçlüğü ve özel yetenek içinde* (s. 55-89 . ankar: eğiten Kitap.)
- Doğanay-Bilgi, A. (2017). Okuma yazmada öğretimsel stratejiler. E. R. Özmen (Ed.), *Öğrenme güçlüğü* (Öğrenme güçlüğü sınıf içi destek seti 3). Ankara: Eğiten Kitap.
- Doğanay-Bilgi, A., & Güzel-Özmen, R. (2010). *Okuma öğretimi*. İ. H. Diken (Ed.). *İlköğretimde kaynaştırma* (s.361-401). Ankara: Pegem Akademi.
- Güzel-Özmen, R. (2010). *Yazma öğretimi*. İ. H. Diken (Ed.). *İlköğretimde Kaynaştırma* (s. 404-438). Ankara: Pegem Akademi.